

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ТЕОРІЯ І
ПРАКТИКА**

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERNET CONFERENCE
**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2021

УДК 631.526.32

**НОВІ СОРТИ ТА ЕЛІТНІ ГІБРИДНІ ФОРМИ ВИШНІ
В СЕЛЕКЦІЇ ІНСТИТУТУ САДІВНИЦТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ**

Василенко В.І., канд. с.-г. наук

E-mail: 16306764@ukr.net

Інститут садівництва НААН України

Удосконалення продуктової бази завжди було і є ціллю людства. Виконання програми забезпечення якісними продуктами в наш час погіршуються різкими непередбачуваними змінами погодних умов, стійкими забрудненнями навколишнього середовища, збідненням ґрунтів та обмілінням водних ресурсів. Виклики сьогодення, які стоять перед селекціонерами, вимагають добору і поширення сортів для вирощування в різних зонах України з врахуванням багатьох факторів агресивного середовища. 2020-2021 роки ознаменували додатковий новий підхід до вибору сортів: цілеспрямовані лікувальні і зміцнюючі імунітет властивості – це пріоритет селекціонерів України. Комплексний підхід у збереженні здоров'я українців спрямовує погляд на вдосконалення селекційної роботи із багатьма культурами, які діють на різні органи і системи людського організму, сприяючи його відновленню в період сезонних загострень хвороб. Визнана дія плодів вишні, як протизапальна та антиоксидантна, захищає організм від клітинних ушкоджень, підтримує серцеву діяльність та сприяє відновленню після навантажень.

Колекція сортів вишні Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України, які вже зареєстровані в реєстрі сортів рослин Українського інституту експертизи сортів рослин, представлена високоврожайними сортами з широким спектром сільськогосподарських універсальних ознак. З цієї колекції варто відзначити такі сорти, як «Богуславка» та «Мальва».

Сорт вишні Богуславка створений колективом Л.С. Резниченко, Н.В. Мойсейченко та В.І. Василенко, зареєстрований у 2014 р., отриманий в результаті схрещування сортів Уманська скороспілка × Гріот Остгеймський. Дерево середньоросле, крона густа, куляста, злегка поникла. Згодом зона плодоношення переміщається на периферію крони, тому підлягає щорічній обрізці. Зимостійкий, посухостійкий, стійкий до грибних хвороб. Допустимим запилювачем є сорт Електра. Нлоди дуже великі (7,6 г), темно-червоні, овально-серцевидної форми, відрив від плодоніжки напівсухий. М'якоть

червона, середньої щільності, соковита, десертного смаку (дегустаційна оцінка 8,4 бали). Вміст сухих розчинних речовин % на сиру масу становить 16,9, органічних кислот – 1,2, цукру – 9,1, загальна кількість пектинових речовин – 0,57%, вітаміну С 10,8 мг/100 г сирової маси, фенольних речовин 356,9 мг/100 г. Спостерігається гармонійне співвідношення цукру та кислоти – кисло-солодкий (десертний) смак. Плоди добре зберігаються при заморожуванні. Цей сорт середнього терміну дозрівання (перша декада липня). Урожайність в середньому становить 15,4 т/га при схемі садіння 6,0×2,5 м на насінневій підщепі дика черешня. Сорт універсального призначення, перспективний для вирощування в промислових та аматорських насадженнях Лісостепу України.

Сорт вишні Мальва створений Н.В.Мойсейченко та В.І. Василенко, зареєстрований у 2018 р., отриманий в результаті схрещування сортів Гріота Подбельського х Тургенівки. Дерево середньоросле, крона розлога. Сорт зимостійкий та посухостійкий, стійкий до грибних хвороб. Плоди вище середнього розміру (4,2 г), темно-червоні, сплюснуті, сухий відрив від плодоніжки. М'якоть темно-червона, соковита. Кісточка дрібна (0,16 г). Смакові якості – кислувато солодкий, шкірочка терпкувата. За дегустаційною оцінкою – 8,1 бал. Вміст сухих розчинних речовин % на сиру масу 19,38, органічних кислот – 1,8, цукру – 8,7 %, а також 5,9 мг вітаміну С на 100 г сирової маси. Термін дозрівання - перша декада липня. Плоди добре зберігаються при заморожуванні. Урожайність в середньому становить 15 т/га на підщепі вишні «антипка», при схемі садіння 5,0×2,5 м. Цей сорт універсального призначення, перспективний для вирощування в промислових та аматорських насадженнях Лісостепу України.

Також треба відзначити, що погодні умови 2021 року з різкими коливаннями температури і тривалими періодами злив, сприяли погіршенню врожайності багатьох визнаних сортів вишні. Весняний період 2021 року був прохолодним та дощовим, що призвело до розвитку моніліозу в саду (від 0,5 до 4 балів). Цвітіння розпочалося у травні на 10 днів пізніше, ніж в минулому році – з 02.05.21р., яке відзначилось високим його ступенем (від 5 до 9 балів). Надлишок вологи (71,4 мм) припав і на зав'язування плодів, викликавши оксидний стрес у рослин, що спровокувало опадання плодів до 75 %. Незважаючи на несприятливі погодні умови весняного періоду була відмічена висока врожайність у гібридів вишні з шифрами: 2/39 (6,4 т/га), 1/21 (5,2 т/га), 1/68 (3,6т/га), 2/30 (3,2т/га), які показали себе більш стійкими до моніліозу та різких погодних коливань.

Висновки: дослідження 2021 р. виявило серед гібридів наступних претендентів на реєстрацію нових сортів під шифрами: 2/39, 1/21, 1/68, 2/30, що підтверджує важливу роль вишні, як перспективної культури для садівництва і оздоровлення в кліматичних умовах Лісостепу України.